

Kronične nezarazne bolesti

Potencijalno izgubljene godine života (YPLL) u Požeško-slavonskoj županiji

Jasmina Kovačević

Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije

Godine izgubljenog života za osobe koje su umrle prije 75. godine života (Years Per Life Lost-YPLL) pokazatelj su veličine problema prijevremenog umiranja. Napravljena je usporedba YPLL u 2005. i 2010. godini u našoj županiji. Korišteni su podaci iz Popisa stanovništva 2001. godine i Mortalitetne tablice (2005./2010.).

Promatrajući dobivene rezultate, pratimo pad potencijalno izgubljenih godina života (YPLL) u Požeško-slavonskoj županiji za 13,45% kada uspoređujemo 2005./2010. godinu (6.498/5.624 godina). Vidimo da je, promatrano prema spolu, u usporedbi 2010. sa 2005. godinom smanjen broj potencijalno izgubljenih godina života, značajnije za žene (gotovo za 1/5) (Tablica 1.).

Tablica 1. Prikaz pada broja potencijalno izgubljenih godina života (YPLL), usporedba 2005. i 2010. godine u Požeško-slavonskoj županiji

PSŽ	2005.	2010.	% pada YPLL
ukupno	6498	5624	-13,45
muškarci	4509	4021	-10,82
žene	1989	1603	-19,41

Izvor: Popis stanovništva 2001. godine, Detaljni uzroci smrti 2005./2010.

Pet MKB-X skupina koje nose najveći potencijalni gubitak godina se skupine: novotvorina (skupina II, MKB-X), bolesti cirkulacijskog (skupina IX, MKB-X), dišnog skupina (X, MKB-X), probavnog sustava skupina (XI, MKB-X) i skupina vanjskih uzroka skupina (XIX, MKB-X). U navedenim skupinama bilježi se značajan pad YPLL u svim skupinama, osim skupine novotvorine gdje je prisutan porast YPLL.

Prvih pet skupina po broju YPLL sudjeluje u ukupnom broju potencijalno izgubljenih godina života sa 77,7% (2010.). Skupina novotvorina najviše pojedinačno doprinosi potencijalno izgubljenim godinama života i nosi 1/3 svih YPLL.

Promatrano prema spolu (2010.) potencijalno izgubljene godine života kod muškaraca čine 71,5% svih YPLL. Slično je i kada se promatra skupina novotvorina i skupina kardiovaskularnih bolesti, 2/3 su potencijalno izgubljene godine života kod muškaraca. U skupini novotvorina karcinom bronha i pluća (C32-C34) je zastupljen sa 1/3 svih YPLL za oba spola, dok je kod muškaraca nositelj 50% gubitka godina. U skupini kardiovaskularnih bolesti akutni infarkt miokarda (I21) zastupljen je s 39% u ukupno YPLL, a kod muškaraca čini 1/3 svih potencijalno izgubljenih godina života.

Tablica 2. Potencijalno izgubljene godine života (YPLL) do 75. god. Prema skupinama MKB-10 u Požeško-slavonskoj županiji, usporedba 2005./2010. godina

Skupine bolesti (MKB-X)		2005.			2010.		
		YPLL	YPLL/ broj umrlih	YPLL/ 100.000	YPLL	YPLL/ broj umrlih	YPLL/ 100.000
I	Zarazne i parazitarne bolesti	80	16,0	98,1	18	18,0	22,1
II	Novotvorine	1.788	12,2	2.193,5	1.957	12,7	2.400,9
III	Bolesti krvi i krvotvornog sustava	48	48,0	58,9	0	0,0	0,0
IV	Endokrine bolesti	51	7,3	62,6	75	7,5	92,0
V	Duševni poremećaji	156	22,3	191,4	106	15,1	130,0
VI	Bolesti živčanog sustava	231	19,3	283,4	145	14,5	177,9
VIII	Bolesti uha i mastoida	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
IX	Bolesti cirkulacijskog sustava	1.843	9,2	2.261,0	1.445	8,5	1.772,7
X	Bolesti dišnog sustava	412	12,1	505,4	228	10,9	279,7
XI	Bolesti probavnog sustava	479	14,5	587,6	362	12,5	444,1
XII	Bolesti kože i potkožja	0	0,0	0,0	18	18,0	22,1
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sustava	0	0,0	0,0	41	20,5	50,3
XIV	Bolesti genitourinarnog sustava	47	11,8	57,7	78	13,0	95,7
XV	Trudnoća, porod, babinje	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0
XVI	Određena stanja nastala perinatalno	219	73,0	268,7	146	73,0	179,1
XVII	Prirođene malformacije	0	0,0	0,0	222	55,5	272,4
XVIII	Simptomi, znakovi...	131	65,5	160,7	48	48,0	58,9
XIX	Ozljede, otrovanja i dr. vanjski uzroci	1.013	24,7	1.242,8	735	24,5	901,7
Ukupno/prosječno		6.498	18,7	7.971,8	6.086	20,7	7.466,4

Izvor: Popis stanovništva 2001. godine, Detaljni uzroci smrti 2005./2010.

Prema navedenim podacima možemo zaključiti da je situacija u našoj županiji nešto povoljnija nego 2005. godine, što je i za očekivati. Svakako trebamo obratiti pozornost na povećanje potencijalno izgubljenih godina života u skupini novotvorina te detaljnije istražiti uzroke. Iz svega navedenog primjetno je da kronične nezarazne bolesti uzimaju najveći broj potencijalno izgubljenih godina života.

Literatura:

1. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Podaci mortalitetne statistike; dostupno na: http://www.hzjz.hr/soc_medicina/index_mort.htm zadnji pristup: 12.09.2011.
2. Državni zavod za statistiku, Podaci mortalitetne statistike; dostupno na: <http://www.dzs.hr/> zadnji pristup: 12.09.2011.
3. Svjetska zdravstvena organizacija, WHO; dostupno na: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs317/en/index.html> zadnji pristup: 15.01.2010.
4. European health for all database (HFA-DB); World Health Organization Regional Office for Europe Updated: July 2010 dostupno na: <http://data.euro.who.int/hfad/> zadnji pristup: 20.01.2010.
5. Slika zdravlja Požeško-slavonske županije; dostupno na: <http://www.zdravi-gradovi.com.hr/home/zupanije/pozesko---slavonska-zupanija.aspx> zadnji pristup: 10.01.2010.
6. Hrvatska mreža zdravih gradova i županija; dostupno na: <http://www.zdravi-gradovi.com.hr/home/> zadnji pristup: 10.01.2010.
7. Strateški okvir županijskog plana za zdravlje na temelju Slike zdravlja Požeško-slavonske županije; dostupno na: <http://www.zdravi-gradovi.com.hr/home/zupanije/pozesko---slavonska-zupanija.aspx> zadnji pristup: 10.01.2010.
8. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Podaci mortalitetne statistike; dostupno na: http://www.hzjz.hr/soc_medicina/index_mort.htm zadnji pristup: 12.01.2010.
9. Državni zavod za statistiku, Podaci mortalitetne statistike; dostupno na: <http://www.dzs.hr/> zadnji pristup: 12.01.2010.
10. Zakon o zdravstvenoj zaštiti (NN 150/08)

Osoba za kontakt:

Jasmina Kovačević dr.med.
 Služba za javno zdravstvo
 Zavod za javno zdravstvo Požeško-slavonske županije
 Županijska 9, 34000 Požega
 Tel: 034/ 311-572; Fax: 034/ 311-550; Mob: 099/317-9529
 E-mail: dr.jasminakovacevic@gmail.com; javno.zdravstvo@jiz-pozega.hr